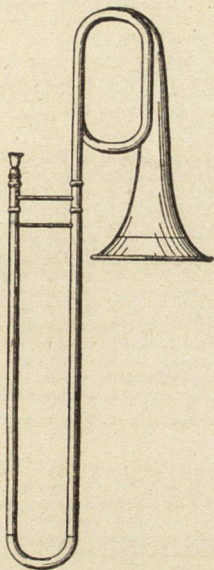

духовъ меденъ инструментъ, съ 3 или 4 вентили. **Безвентилниятъ Т.**, нареченъ *Zugposaune*, се състои отъ две, влизащи една въ друга, части. Пошироката — при движението на ржката на свиреца, може да удължава и скъсява цевта, чрезъ което основниятъ тонъ може нѣколко пѣти да се промѣня. Когато една частъ на тръбата се намира напълно въ другата, получаватъ се естественитъ тонове, а намиращитъ се между тѣхъ такива, съ всички хроматически степени, се получаватъ чрезъ удължаването на въздушната струя.

Щугъ-позауне (безвентил. тромбонъ)

Нотирането за Т. е въ фа ключъ, а за високитъ тонове въ До (алтовъ и теноровъ), и нотитъ звучатъ тѣй, както сж написани. — т. е. Т. е не-транспониращъ инструментъ. Споредъ голѣмината, различаватъ се слѣднитъ видове Т-ни: 1) **Сопранъ** Т. или дискантъ, съ високи регистри, сега съвсемъ излѣзълъ изъ упо-

трѣба; 2) **Алтъ Т.** — съ основенъ тонъ Es съ обемъ а-1². **Теноръ Т.** — най-разпространения видъ, особено тѣй наречения 3) **Тенорбасъ Т.**, имащъ по-дълга тръба, поради което е по-пълнозвученъ. Той е въ В и има обемъ е-б¹; 4) **Басъ Т.** въ F, по-рѣдко въ Es, съ обемъ G-f¹. **Контрабасъ Т.** строи въ В, и звучи една октава по-низко отъ Теноръ Т. Вагнеръ го е употребилъ въ „Прѣстена на Нибелунга“. Въ симфоничния оркестъръ се употребяватъ обикновено три Т-а. Хоръ отъ Т-и се употребява при широки мелодии, и въ акордови мѣста. Т-тъ е най-мощния отъ духовитъ инструменти, и предава, при форте, единъ голѣмъ блѣсъкъ на оркестра.

Тромпетови инструменти — нарича Куртъ Саксъ всички духови инструменти, на които опънатитъ трепящи устни на свиреца замѣстватъ езичето. Отъ формата на мундщюка (гл. т.) на тия инструменти се обуславя и характера на тона имъ. Последниятъ е въ зависимостъ още и отъ мензурата, формата на звуковата цевъ (коническа или цилиндрическа) и пр. **Половинъ Т. и.** се наричатъ тѣзи Т. и., които иматъ тѣсна мензура, и не произвеждатъ най-низкия тонъ. Чрезъ постепенното усъвършенствуване, снабдяване съ дупки, клапи и най-после съ вентили, се разширява обемътъ на тия инструменти; отначало тѣ сж давали само естествената гама. Единствено само цугъ-тромбона (позауне) остана безвентиленъ.

Тромпетъ, фр. *trompette*, ит. *tromba*, нѣм. *Trompete*, англ. *trumpet* — единъ отъ най-старитъ медни, духови инструменти, който се среща въ стария заветъ. Полскиятъ, или тѣй наречениятъ „естественъ“ Т. — „гларино“ или „гларета“ — произвежда само естественитъ тонове, и до XVIII в. главниятъ строй е билъ въ Д. Чрезъ уголѣмяване дължината на цевта — се е получилъ строй единъ тонъ по-низко — С. За да може да се свири въ всички тоналности, постепенно сж се правила Т-ти въ Des, Es, E, F, Fis, G, As, A, B и H — строеве; най-употрѣбимите строеве сж били тѣзи въ G, D, Es E и F, а първия — най-вече. Тоновиятъ обемъ на естествения Т. е билъ: C c g¹ e¹ g¹ b¹ c² d² e² f² g² a² b² h² c³ d³ e³ f³. За да се по-